

Ministeren

Indfødsretsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Udlændinge- og Integrationsministeriet

Indfødsretsudvalget har den 28. november 2016 stillet følgende spørgsmål nr. 15 (Alm. del) efter ønske fra Pernille Schnoor (ALT) til udlændinge- og integrationsministeren, som hermed besvares.

Spørgsmål nr. 15:

I lyset af tidligere højesteretsdommer Oliver Talevski's bidrag til "Festskriftet for Jens Peter Christensen" (Dahl, Hansen Jensen & Højgaard Mørup, Djøf Forlag, 2016), og herunder særligt følgende passage: "I denne sag var spørgsmålet, om ministeriet havde tilsidesat de internationale forpligtelser. Men det ligger nok i dommen, at der også kan ske prøvelse af domstolene, selv om det er Folketingets Indfødsretsudvalg, der påstås at have krænket de internationale forpligtelser" (Talevski side 323), bedes ministeren redegøre for følgende:

- Kan Indfødsretsudvalgets medlemmer sagsøges for afgørelser de træffer i forbindelse med deres professionelle virke i udvalget?
- Er det i tilfælde af domfældelse udvalgets medlemmer, der individuelt hæfter, eller vil det i det tilfælde være udvalgets formand eller staten?
- Må Indfødsretsudvalgets medlemmer i forbindelse med en eventuel retssag bryde tavshedspligten og referere fra møderne. Herunder referere hvilke medlemmer, der har stemt for hvad?
- Hvordan er retsstillingen generelt for henholdsvis udvalget og de individuelle medlemmer?

Svar:

Udlændinge- og Integrationsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet et bidrag fra Justitsministeriet, der har oplyst følgende:

"1. Spørgeren henviser til højesteretsdommer Oliver Talevskis artikel med titlen *Domstolsprøvelse af afslag på dansk indfødsret*, som er trykt i Michael Hansen Jensen, Søren Højgaard Mørup og Børge Dahl (red.), *Festskrift til Jens Peter Christensen* (Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2016). I artiklen behandler Oliver Talevski Højesterets dom af 13. september 2013 (optrykt i *Ugeskrift for Retsvæsen* 2013, side 3328). Sagen angik en udlænding, som havde ansøgt om dansk indfødsret, men som ikke af det daværende Integrationsministerium var blevet medtaget i en lov herom.

16. januar 2017

Udlændingeafdeling
Slotsholmsgade 10
12116 København K

Tel. 6198 4000
Mail uibm@uibm.dk
Web www.uim.dk

CVR-nr. 36977191

Sags nr. 2016 - 14335
Akt-id 161834

Ansøgerens sag var ikke blevet forelagt Folketingets Indfødsretsudvalg.

Højesterets dom angik spørgsmålet om, hvorvidt Østre Landsret med rette havde afvist sagen, eller om der var grundlag for at ophæve landsrettens dom og hjemvise sagen med henblik på landsrettens stillingtagen til påstandene.

Ved dommen fandt Højesteret, at integrationsministerens beslutninger om at undlade at optage en ansøger på et forslag til lov om indfødsret eller at undlade at forelægge en ansøgning for Folketingets Indfødsretsudvalg er et led i lovgivningsprocessen, og at grundlovens § 63, hvorefter domstolene er berettiget til at påkende ethvert spørgsmål om øvrighedsmyndighedens grænser, ikke finder anvendelse på disse beslutninger.

Højesteret fandt derimod, at en ansøger, der ikke er blevet medtaget i en lov om indfødsret, kan få prøvet, om folkeretlige forpligtelser er krænket, og om ansøgeren i den anledning har krav på erstatning eller godtgørelse. Højesteret lagde i den forbindelse vægt på, at Danmark har påtaget sig en række folkeretlige pligter, som også i forarbejder til indfødsretsloven forudsættes efterlevet ved Folketingets og Indfødsretsudvalgets udøvelse af skønnet over, om dansk indfødsret skal meddeles en ansøger, jf. herved lovforslag L 69, Folketingstidende 1998-99, tillæg A, s. 1794.

På den baggrund ophævede Højesteret landsrettens dom og hjemviste sagen med henblik på landsrettens stillingtagen til påstanden om erstatning eller godtgørelse. Talevski oplyser i artiklen (side 322), at det over for ham er oplyst, at sagsøgeren efterfølgende har hævet sagen ved landsretten, og at sagen derfor ikke er blevet realitetsprøvet.

2. Det følger bl.a. af Højesterets dom, at ansøgerens påstand om erstatning eller godtgørelse i anledning af, at han ikke var blevet medtaget i en lov om indfødsret, kunne påkendes ved domstolene. Højesteret har imidlertid, som anført af Oliver Talevski i artiklen (side 318), ikke i denne formalitetsafgørelse fastslået, om der kan kræves erstatning eller godtgørelse for krænkelse af internationale forpligtelser, ligesom Højesteret heller ikke har fastlagt *betingelserne* herfor. Sådanne spørgsmål måtte i givet fald afgøres under realitetsprøvelsen af sagen.

Det bemærkes i øvrigt, at Oliver Talevski i en fodnote til det af spørgeren gengivne citat anfører, at det i situationer, hvor den påståede krænkelse af Danmarks internationale forpligtelser har fundet sted under Folketingets behandling af lovforslaget, kan

diskuteres, hvem sagen skal føres imod. Herom anfører Oliver Talevski, at spørgsmålet giver anledning til nogen tvivl, og at Højesteret ikke har forholdt sig hertil i sin dom af 13. september 2013.”

Herudover bemærkes, at det følger af retsplejelovens § 169, stk. 1, at tjenestemænd eller andre, der handler i offentligt eller dermed ligestillet hverv, ikke uden samtykke af vedkommende myndighed må afkræves vidneforklaring om forhold, med hensyn til hvilke der i det offentliges interesse påhviler dem tavshedspligt. For medlemmer af Folketinget kræves samtykke af tingets formand og vedkommende minister.

Det følger endvidere af retsplejelovens § 169, stk. 2, at retten kan – hvis der ikke gives samtykke til at afgive vidneforklaring – pålægge vedkommende myndighed over for retten at redegøre for grundene til nægtelsen, såfremt forklaringens afgivelse findes at være af afgørende betydning for sagens udfald. Finder retten herefter, at hensynet til hemmeligholdelse bør vige for hensynet til sagens oplysning, kan retten bestemme, at vidneforklaring skal afgives. Dette gælder dog ikke, hvis nægtelsen er begrundet med hensynet til statens sikkerhed, til dens forhold til fremmede magter eller med hensynet til tredjemands liv eller helbred.

Inger Støjberg

/

Morten Duus